

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

5. In qua duo alia Argumenta pro nostra conclusione ponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

SUBSECTIO V.

In qua duo alia argumenta pro nostra conclusione ponuntur.

119 Dices vnum ens completum non posse identificari cum alio ente completo, substantiam autem partialem posse identificari cum alia substantia partiali, & incompleta.

120 Sed contra, quia haec non est solutio, sed illusio, nam ubi est eadem ratio formalis est idem effectus vel quasi effectus formalis, sed in re incompleta datur eadem ratio negationis essendi, alia connexa necessario cum sua entitate sicut in re completa; sed res completa propter hanc negationem non potest identificari cum alia completa; ergo propter eandem rationem non poterit res incompleta identificari cum alia incompleta. Deinde anima rationalis Petri non potest identificari cum anima rationali Ioannis, nec mea materia prima cum mea anima rationali, sed anima, & materia prima sunt entitates incompletae; ergo non solum implicat identificari duo entia completa distincta, sed etiam duo entia incompleta distincta.

121 Dices duo entia incompleta essentialiter non posse identificari realiter, bene autem duo entia incompleta integraliter.

122 Sed contra evidenter, quia duae partes quantitatis actu componentes, vt v. g. quantitas brachij, & quantitas capitis sunt entia incompleta integraliter cum sint partes componentes quantitatem integram; sed quantitas brachij non potest adhuc diuinitus identificari cum quantitate capitis; ergo vnum ens incompletum integraliter non potest identificari cum alio. Deinde quia contra hanc solutionem redeunt omnia argumenta supra posita, quorum applicationi superaddo, quia à quocumque facile potest fieri. Tandem contra primam partem solutionis sic insurgo; ergo vna aqua non potest identificari cum alia, sed hoc est falsum in vestra sententia; ergo etiam vna substantia completa potest identificari cum alia à qua distinguitur; patet consequentia; aqua quae est in hoc flumine est completa, & potest vniri cum alia aqua alterius fluminis, & à composito quod resultat ex illis aquis potest Deus separare totam quantitatem; vel tunc illud compositum haberet partes distinctas vel non haberet: si primum, habemus intentum, ac proinde tales partes non accipit totum à quantitate; si secundum: ergo illae substantiae quae erant completae possunt identificari; ergo nulla est solutio.

123 Vergetur, quia omnis effectus positivus petit causam positivam, ita vt à negatione, & earentia nullo modo possit causari talis effectus positivus, quia res superioris ordinis non potest fieri à re inferioris ordinis; imo esse non potest fieri à non esse: sed identitas partium substantialium inter se est mirabilis effectus positivus, & separatio quantitatis à materia prima est negatio, seu earentia vnionis praecise; ergo talis separatio quantitatis non potest esse causa formalis adaequata, imo nullo modo potest esse causa talis identitatis; ergo adhuc separata quantitate manent partes sine identitate; ergo tales partes non recipiuntur à quantitate.

124 S Eptimo sic argumentor: anima materialis arboris v. g. vel anguis, aut lacerti prius educitur ex potentia materiae primae, & informat illam, secundum sententiam Thomistarum, quam educatur quantitas, & recipiatur, nam cum ipsi asserant accidentia materialia omnia educi, & recipi in toto composito, & non in parte compositi: inde est quod non educatur quantitas, nec recipiatur, aut habeat esse nisi prius iam compositum substantiale habeat esse, omne enim subiectum est causa materialis accidentium; sed omnis causa prius natura habet esse quam effectus: ergo subiectum accidentium debet esse, & habere esse prius, quam accidentia quae subiectantur in illo, cumque quantitas sit vnum ex accidentibus quae in illo subiectantur; inde est, quod totum compositum habeat prius esse quam quantitas, sed prius natura quam compositum habeat esse debet habere esse forma talis compositi, quia forma est causa compositi, sed non potest habere esse formae, v. g. anima materialis nisi educatur, & informat materiam primam, quia fit dependenter ab ipsa media receptione; ergo de primo ad vltimum prius educitur anima lacerti, seu anguis, &c. quam quantitas habeat esse, quod etiam hac ratione quam evidenter dicunt probant Thomistae, quia materia est potentia substantialis; ergo prius respicit formam substantialem quam accidentalem: sed quod prius respicit prius etiam recipit cum eo sine respiciat vtramque formam, vt eam in se recipiat, sed ex receptione formae in materia resultat totum; ergo prius habet esse totum quam recipiatur, & habeant esse quantitas, & cetera accidentia.

Tunc sic: pro illo priori quo informatur à tali anima materia prima habet partes; ergo prius quam sit quantitas, & recipiatur habet materia prima partes; ergo non recipit illas à quantitate; patet consequentia primo, quia à causa formali quae non est, dum non est non causatur aliquis effectus formalis, sed pro illo priori quo materia informatur sunt partes in materia prima, & pro illo priori non est quantitas; ergo tales partes non causantur in genere causae formalis à quantitate. Secundo, quia quod prius est non dependet à posteriori; ergo non causatur à posteriori, quia omnis causatio, seu causalitas est per dependentiam, sed partes materiae primae sunt priores quam quantitas; ergo tales partes non dependent neque causantur à quantitate: prima minor in qua est tota difficultas sic demonstratur, quia talis anima, vel alia quaecumque forma materialis substantialis (vt abstrahamus ab opinionibus) v. g. forma lapidis, est de se diuisibilis, & habet partes; ergo diuisibili modo educitur, & diuisibili modo informat, & non informat eo modo quo anima rationalis essendo tota in toto, & tota in qualibet parte materiae, alias esset forma spiritualis; sed diuisibili modo, & non indivisibili educi, & diuisibili modo informare est educi tota forma à toto subiecto, & pars formae à parte subiecti; ergo tota educitur à tota materia prima quae est subiectum,

iectum, & pars illius educitur à parte materiæ primæ informando tota forma totam materiam, & qualibet pars formæ quamlibet partem materiæ: sed si pro illo priori dum educitur ex potentia materiæ primæ, & informat illam talis forma, materia prima non esset tota, & haberet partes, non posset illa forma educi secundum unam partem ab alia parte materiæ primæ, & secundum se totam à tota materia prima, ideo enim albedo educitur per partes à partibus subiecti, quia subiectum habet partes à quibus posset albedo secundum partes proprias educi, quod ex ipsis terminis patet manifeste, nam si partes formæ educuntur ex partibus materiæ, & tota forma ex tota materia, evidenter sequitur, quod sicut forma habet totam entitatem, & habet partes, quæ educuntur ex partibus materiæ primæ, ita etiam materia prima habet partes ex quibus formæ partes educuntur.

125 Deinde forma illa, v. g. anima lacerti informat materiam primam ut actus corporis physici organici, quia anima ut sic est actus corporis physici organici: ergo talis forma informat secundum varias partes proprias, quia informat ut constituat materiam primam organicam, & constituendo in esse organici substantialiter ipsam: sed substantialiter organica materia necessario debet esse secundum varias partes materiæ, nam esse organica nihil aliud est quam habere varia organa, & varia organa sunt variæ partes varijs, ac diversis unionibus unitæ formæ; ergo si materia prima pro illo priori informationis constituitur in esse organica, & habentis varia organa, taliter constituetur à forma divisibili modo informante varias partes materiæ primæ.

126 Dices formam illam non informare divisibili modo materiam primam pro illo priori: sed potius indivisibili modo.

127 Sed contra, quia hoc est chymericum, & contra naturam, & essentiam ipsius animæ, nam informatio alicuius formæ est exercitium, & actus secundus talis formæ, actus autem secundus seu exercitium habet maximam proportionem cum forma in modo essendi, quare eo modo petitur exercitium, ac est ipsa forma, quod à fortiori reperitur in ipsa productione formæ, sed forma ipsa est divisibilis quoad suam entitatem pro illo priori; ergo educitur pro illo priori, & informat pro eodem divisibili modo, & non indivisibili.

128 Exemplis manifestis hoc declaratur; ideo albedo divisibili, & non indivisibili modo informat subiectum, & idem est de quantitate respectu substantiæ, quæ sunt divisibiles quantitas, & albedo quoad esse, & non sunt indivisibiles; è contra vero intellectus informat indivisibili modo, quia est indivisibilis in suo esse, quod adeo verum est, ut etiam si per potentiam Dei absolutam informaret intellectus lapidem indivisibili modo informaret illum, id est essendo tota in toto, & tota in qualibet parte, ut videre est in anima rationali, quæ tota est in tota materia prima, & tota in qualibet parte illius, ac proinde ex parte sua indivisibiliter informat, quia talis modus informandi, & essendi, est connaturalis, & proprius formæ spiritualis; unde ut aliqua entitas corporea, & materialis hoc modo indivisibiliter existat, necesse est ut intercedat miraculum, & potentia Dei absoluta

exerceatur circa illam, ut videre est in humanitate Christi Domini, quæ miraculose, & supernaturaliter, & non connaturali modo existit in Eucharistia, quia existit indivisibiliter, seu indefinitely, & non circumscriptione, nam si circumscriptione, & divisibiliter existeret, existeret tota in tota Hostia, & pars in parte hostiæ, qui non esset miraculosus modus existendi, ut est quem habet nunc in Hostia indivisibiliter existendo; itaque solum supernaturaliter, aut divinitus potest forma materialis, & corporea existere indivisibiliter, & non divisibiliter; atqui forma lapidis, v. g. vel anima lacerti, naturaliter, & non supernaturaliter informat pro illo priori materiam primam: ergo non indivisibiliter, sed divisibiliter informat illam.

Item, quia forma illa semel tantum producit, & quando semel producit, producitur divisibili modo, quia producitur secundum existentiam propriæ naturæ: sed natura talis formæ est divisibilis: ergo existentia talis formæ est ut divisibili modo producat; ideo enim quantitas producitur divisibili modo, quia cum semel, & non bis producat, debet produci eo modo quo est, è contra vero Angelus semper producitur indivisibiliter, quia est indivisibilis: ergo si forma materialis est divisibilis formaliter divisibili modo debet produci per educationem, hoc est dependendo à subiecto ex quo educitur cum proportionem, & commensurationem ad ipsum subiectum, quia inter potentiam, & actum connaturalis datur commensuratio, & proportio naturalis, quæ commensuratio nihil aliud est quam totam formam contineri in tota materia, & de tota materia educi, & partes eius contineri in singulis partibus materiæ, ex eisque educi; ergo etiam in materia prima dantur partes, alias quomodo ex partibus materiæ educerentur partes formæ.

Vnde si pro illo priori, materia prima nullas haberet partes: sed esset omnino simplex, ita educeretur illa forma ex potentia materiæ, & ita informaret illam, ut tota forma educeretur ex tota materia, & unaquæque pars formæ non ex parte materiæ: sed etiam ex tota materia, ita ut unaquæque pars formæ esset ubicumque esset alia pars formæ, & ubi est tota forma, unde modo indebito, & supernaturali existeret talis forma, & partes eius, quia modus naturalis informandi harum partium non est cum modo illo nominandi inaudito informare: sed potius informare, ita ut una pars non informet subiectum quod informat alia: sed aliud distinctum saltem partialiter; informando autem ita ut una pars informet idem subiectum, quod altera, & quod omnes simul est modus informandi supra omnem naturam formæ divisibilis, ac proinde est miraculosus, & supernaturalis modus informandi, hucusque non auditus neque visus, & proinde incredibilis, & improbabilis omnino. Imo addo summam confusionem adversarios ingerere in talibus partibus formæ, ita acervatim ponendo illas, ut sine aliquo ordine ponantur, ordo enim illarum partium est quod una sit eadem locum alterius: sed ibi omnes essent intra unum locum indivisibilem: ergo sine ordine, & cum maxima confusione existerent.

Deinde, quia eo modo sunt partes formæ, quod debent exercere suas operationes, & in facto esse

Quæst. VI. Vtrum substantia habeat, &c. 609

se conservantur entitates illarum partium: sed non possunt exercere, anima v.g. lacertorum, &c. tam varias, ac diversas operationes, quibus gaudent in eodem, ac vno simplici subiecto: sed in diversis, & distinctis subiectis organicis, ut de se patet, & de facto non in vna simplici entitate: sed in diversis subiectis partialibus conservantur; ergo in eductione sua, & in fieri non producuntur omnes dependenter ab vno simplici subiecto: sed potius à subiecto composito, & à diversis partibus illius. Adde quod eadem forma materialis non potest transire de vno subiecto in aliud: sed in vestra sententia transiret de subiecto simplici in subiectum compositum; ergo id quod asseritis non est dicendum.

131 Nec valeret dicere in illo priori etiam formam materialem esse indivisibilem, postea autem accipere partes à quantitate, sicut & ipsam materiam primam.

132 Non enim potest dici hoc, tum quia est contra vestram sententiam, nam vos solum asseritis materiam primam non habere partes à se, quia est pura potentia, in pura enim potentia secundum vos nullum est principium distinctionis, quia omnis distinctio provenit ab actu, cum autem materia prima nullum habeat actum à se, omnem enim ab ipsa removeretis tam existentialem quam metaphysicam, ut conservetur pura potentia in materia prima sine aliqua ratione actus, inde est quod nullam habeat in se rationem distinctionis, ac per consequens nullam rationem partium, quia ratio partium petit distinctionem formalem, sed forma materialis, v.g. lapidis non est pura potentia substantialis, sed potius simpliciter actus substantialis habens in se, & ex se tam actum metaphysicam essentiali, quam existentialem, quem communicat materię primę, quia materia prima non habet existentiam à se, sed eam habet à forma; ergo in se ipsa habet talis forma rationem distinctionis; imo est ipsa ratio formalis distinguendi, actus enim est qui distinguit, ut pro axiomate docetur passim à Divo Thoma, & ideo ex se forma, & non ab alio habet distinctionem essentiali ab alia forma, & distinctionem existentialem, sicut & individuali: sed talis forma quatenus est forma materialis, & quatenus distinguitur à forma spiritali substantiali, v.g. ab anima rationali debet habere distinctionem substantialem integram; ergo illam habet à se, & non ab alia, v.g. à quantitate, quia illa est substantialis actualis, & quantitas est accidens ut iam late diximus: sed forma lapidis, v.g. nullo modo habet esse formę substantialis à quantitate; ergo nullam rationem actus substantialis continentem in se habet à quantitate; ergo nullam rationem distinctionis substantialis habet à quantitate, quia ratio distinguendi, aut distinctionis substantialis est ratio actus substantialis, quia per id actus distinguitur per quod est actus, sed nullam rationem actus substantialis recipit forma lapidis ab alio distincto à se, sed à se habet illam; ergo nullam rationem distinctionis substantialis habet ab alio, sed à se: sed ratio distinctionis partium integralium formę materialis est distinctio substantialis, quia vna pars formę substantialis distinguitur ab alia parte substantiali eiusdem formę; ergo hanc distinctionem nullo modo accipit ab alio à se distincto, licet materia prima, quia est pura potentia, & nullum actum substantialem habeat à se, sed ab alio emendicet talem distinctionem.

R. P. N. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

distinctionem partium integralium ab alio, scilicet à quantitate.

Tum denique, quia hoc est dictum impossibile, 133 nam si forma lapidis v.g. haberet partes à quantitate, haberet illas quantas, & impenetrabiles, sicut partes quas accipit ipsa materia prima, sed partes formę essent distinctę à partibus materię primę: ergo distinctę impenetrabiles essent; ergo non possent se penetrare partes formę cum partibus materię, sicut partes eiusdem materię primę non possunt se penetrare, quia sunt distinctę partes quantas, ac proinde distinctę impenetrabiles: sed tota forma, & omnes partes eius penetrant totam materiam, & omnes partes eius quoad profundum, latum, & longum; nihil enim est in materia prima quod non penetraret, & informetur à forma. Et ratio evidens à priori est, quia penetratio nihil aliud est, quam duo quanta esse simul in eodem loco, ita ut vnum non sit extra locum alterius: sed forma lapidis, & materia lapidis affectę quantitate sunt duo quanta (quantum enim est concretum accidentale, & hoc multiplicatur ad multiplicationem subiecti substantialis; unde si per possibile, vel impossibile in Petro, & Ioanne distinctis substantialiter poneret Deus eandem numero albedinem, illa individua non essent vnum album, sed duo alba de quo late egimus in Logica; ergo si in materia, & forma quę sunt duo subiecta quantitatis realiter distincta datur eadem quantitas, non vnum sed duo quanta dicuntur, & sunt simul in eodem loco, nec vna est extra locum alterius; ergo penetrantur; ergo forma non habet partes impenetrabiles, siquidem penetrat omnes partes materię: ergo non habet partes quantas à quantitate: ergo habet partes à se.

Deinde, quia Thomistę quando vnam formam semel ponunt omnino indivisibilem sine partibus integralibus, ut dicunt esse animas perfectorum animalium, semper indivisibiles ponunt: ita ut in esse, fieri, & conservari habeant suam indivisibilitatem integram, ita ut tam indivisibiles sint pro illo priori informationis, ac postquam quantitas est in toto subiecto, & informat omnes partes simul sumptas, & unitas, materiam nimirum, animam equi, & unionem; & ratio est, quia cum forma non habet esse actus ab alio, ita non potest ab alio transire de esse actus simplicis, ad esse actus compositi; ergo si pro illo priori informationis materię, & constitutionis compositi forma lapidis est indivisibilis omnino ex se, nullo modo poterit ratione quantitatis transire de esse actus simplicis ad esse actus compositi integraliter.

Ultimo principaliter sic argumentor, confirmando amplius rationem præcedentem, quia nutritio in equo, v.g. distinguitur à prima generatione, & est actio substantialis; ergo habet pro termino substantiam distinctam à termino generationis, sed terminus generationis est substantia completa; ergo terminus nutritionis productus per illam erit substantia partialis seu incompleta, quod omnes concedunt etiam Thomistę; unde asserunt cum veritate per nutritionem produci partem formę equi dependenter à parte materię, & vniiri partes illas inter se; itaque per nutritionem producitur quædam pars integralis equi composita essentialiter ex parte materię, & ex parte formę equi, quę ex vi ipsius nutritionis integrat ipsum equum nutritum seu alitum;

H h h h

alium; sed in illo priori quo producit illa pars formæ equi vnita parti materiæ equi nondum est quantitas, (quia vt supra demonstravimus subiectum debet esse, & fieri prius quam accidens quod subiectatur in ipso: sed illa pars quæ de novo producit per nutritionem compositam ex materia prima, & forma partialibus actu producit componendo, & integrando ipsum equum, & sic in illo priori quo producit, producit cum vnione ad ceteras partes, quia non producit pro illo priori divisa, & separata à partibus equi: sed coniuncta, & vnita illis; ergo vt componens, ac proinde vt pars formaliter actualis integralis equi) quæ debet informare illam partem, quæ pro illo priori producit, quia quantitas illa partialis in posteriori naturæ educitur ex illo partiali subiecto, illa quantitas non potest constituere partem materiæ equi, & formæ equi pro illo priori productam vt partem, quia forma quæ nondum est vt supra diximus, non potest causare effectum formalem: ergo evidenter sequitur partes integrales materiæ primæ, & formæ non esse à quantitate formaliter.

136 Dices quantitatem ante nutritionem productam, & præexistentem in reliquis partibus equi constituere formaliter partem de novo productam in esse partis.

137 Sed contra, quia quantitas non causat effectum formalem in subiecto in quo non est, & ex quo non educitur, quia forma accidentalis dandæ se ipsam, & informando dependenter in esse, & fieri à subiecto, causat effectum formalem: sed quantitas præexistens in partibus ante hanc nutritionem existentibus non informat hanc partem integram de novo productam per hanc nutritionem novam; alias eadem entitas quantitatis esset naturaliter in duplici loco, & subiecto, siquidem illa quantitas præexistens esset in partibus præexistentibus, & in loco illarum, & simul in parte de novo producta, & in loco illius: Item bis educeretur eadem entitas quantitatis: primo à partibus præexistentibus: secundo à parte de novo producta, & quam de novo informat dependendo ab ipsa, quæ sunt summa absurda inaudita quidem, quis enim potest intelligere, vt eadem entitas accidentis sine additione aliqua extendatur de novo ad aliquod subiectum, quod antea non informabat: deinde, quia vnaqueque entitas materialis vt distincta ab alia habet propriam corviam quantitatem ex se tanquam passionem emanantem; ergo illa substantia partialis de novo producta habet sibi propriam quantitatem emanantem ab ipsa, & informantem eandem; ergo prima quantitas non informat eandem partem de novo productam, alias duo numero distincta accidentia eiusdem rationis erunt simul in eodem subiecto naturaliter, quod adhuc divinitus negant Thomistæ posse fieri. Item penetrarentur duæ quantitates naturaliter, ne ergo hæc incommoda intolerabilia sequantur, dicendum est sine dubio, quantitatem præexistentem in reliquis partibus equi non posse simul informare partem de novo productam.

138 Ergo non potest constituere illam in esse partis formaliter, nec dare illi in genere causæ formalis rationem partis formaliter: atqui non est alia quantitas pro illo priori, quæ possit constituere illam in esse partis formaliter: ergo ipsa ex

se est pars integralis formaliter.

Confirmatur, quia nutritio quatenus distinguitur ab augmentatione terminatur ad substantiam quatenus pars est, non ratione quantitatis, sed ratione sui: ergo illa substantia partialis est talis ratione sui, & non ratione quantitatis, quia si ratione sui non esset substantia partialis, non ratione sui immediate, sed ratione quantitatis terminaret nutritionem: atqui immediate, & ratione sui, & non media quantitate terminat nutritionem; ergo ratione sui, & non ratione quantitatis est pars substantia seu substantia partialis: hæc minor sic probatur, quia actio substantialis qualis est nutritio est ordo transcendentialis immediate terminatus ad substantiam illam, tanquam à termino à quo specificatur: sed non specificatur essentialiter per quantitatem, aut mediante illa à substantia, alias specificatio essentialis qualis est illa non esset per se, sed per accidens, ac proinde esset essentialis, & non esset essentialis; essentialis, vt supponimus, siquidem est specificatio essentialis actionis per ordinem essentialem transcendentem, non essentialis, quia est specificatio per accidens, hoc est, per quantitatem: ergo non est per illam, sed immediate per se; unde substantia immediate specificabit nutritionem ratione sui, & non ratione quantitatis: sed talis specificatio est in quantum substantia terminat talem ordinem transcendentem nutritionis vt producat ab illa: ergo talis substantia producit à nutritione immediate ratione sui, & non ratione quantitatis; alias si mediante quantitate produceretur talis substantia à tali nutritione, talis nutritio producendo immediate quantitatem produceret substantiam mediate, sicut quia medijs creaturis cognosco Deum cognoscendo immediate illas cognosco mediate Deum, ac per consequens abstractivè; unde per eandem cognitionem cognoscuntur creaturæ, & Deus: ergo similiter per eandem actionem produceretur substantia, & quantitas; unde augmentatio, & nutritio non distinguenter à parte reïssent essent vna, & eadem actio realiter, quod evidenter est falsum in sententia adversariorum; ergo.

Tandem efficaciter confirmo hoc ex mysterio Eucharistiæ, quia postquam Christus Dominus definit esse sub speciebus consecratis, si corruptantur in sacratio vniuntur alteri materiæ, quam Deus de novo creat, & suppono quantitatem esse duorum palmorum. Tunc sic, Deus creat in illo casu novam materiam primam; ergo vel quatenus actio creativa terminatur ad illam materiam, talis materia est divisibilis, vel indivisibilis in ordine ad locum, si hoc secundum; ergo substantia præcisa quantitate, & habet partes à se, & illæ non confluant in punctum; si vero producat vt indivisibilis quod locum: ergo quatenus vniuntur quantitati vniuntur illi quæ responderet, & quatenus responderet indivisibili loci, quia non potest vniiri quantitas subiecto extra locum ipsius quantitatis: sed quantitas, quæ responderet indivisibili loci est omnino indivisibilis, hoc est punctum, sine aliqua extensione; & partibus, ac proinde in vestra sententia non est quantitas; ergo non extendit substantiam, neque illi dat partes, quia nemo dat quod non habet; ergo tam indivisibilis manet substantia, & tam inextensa substantia ac sine illa.

Sed demus quod illa substantia producat in spatio

Quæst. VI. Vtrum substantia habeat, &c. 611

spatio partis A quantitatis, pars B quantitatis non vniatur illi substantiæ; ergo necessario debet produci alia distincta pars substantiæ correspondens parti B quantitatis; probatur antecedens, implicat quod quantitas vniatur substantiæ, cui non est præsens, vel correspondens spatio talis quantitatis: sed illa substantia primo producta non est præsens quantitati B: ergo illa substantia non vniatur parti B, quantitatis; minor supponitur, maior est evidens, nam substantia quæ est Lima non potest vni quantitati quæ est Roma, quia vno est maxima coniunctio duorum, & sic requirit intimam coniunctionem localem, quia talis vno actus, & potentia attingit intrinsece vtrumque extremum. Dices partem quantitatis A, extendere illam substantiam ut vniatur parti B: sed contra quia nulla quantitas extendit substantiam extra suam extensionem; alias quantitas præcisè sumpta vnius palmi extendere substantiam propriam ad quatuor palmos, quod est absurdum. Deinde Deus potest producere substantiam, quæ vniatur parti A quantitatis, & postea substantiam quæ vniatur parti B, sed illæ substantiæ vnitæ component vnam substantiam habentem illas substantias ut partes: ergo non haberet illas à quantitate, quia antequam vniatur quantitati haberet illas, & effectus formalis non potest esse ante unionem formæ cum subiecto.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

AD locum Aristotelis respondeo, illum loquutum fuisse de infinito sumpto, pro magnitudine secundum molem sine termino, & in hoc sensu solum negat substantiam, & qualitates posse esse infinitas, quod non est contra nos, sicut etiam idem Aristoteles negat ibidem, & alijs locis eandem substantiam esse finitam; unde in prædicamento quantitatis ait proprietates quantitatis esse finitam, & infinitam; quod non potest aliter intelligi nisi de infinito, & finito secundum molem; nam si universaliter loqueretur, non posset negare Philosophus substantiam esse finitam; quia omne creatum finitum est; atqui substantia de qua loquimur præcisè quantitate est creata: ergo est finita; & inde si recte intelligas Aristotelem debes dicere solum loquutum esse de finito secundum molem; quia aliter non potest villo modo congruenter intelligi, sed eodem modo loquitur Philosophus de finito, ac de infinito: ergo si dum loquitur de finito, agit de finito secundum molem, similiter dum loquitur de infinito, debet agere de infinito secundum molem; & ratio est quia finitudo, aut infinitudo de qua loquebatur Philosophus, ut patet ex ipsius verbis, erat finitudo, aut infinitudo sensibilis; cum autem substantia sit sensibilis, non per se, sed per quantitatem, inde est quod nec sit finita, nec infinita, nisi per quantitatem.

AD locum D. Thomæ respondeo ibi loquutum fuisse angelicum Doctorem de divisibilitate physica à physico agente causata, quæ non potest fieri nisi mediante quantitate, ut supra diximus, quando de divisibilitate quantitatis tractavimus; videatur Suarez; unde optime ait D. Thomas, dum docet substantiam sine quantitate fore indivisibilem physice.

R.P. Ioseph. de Peña. Theol. Schol. Tom. I.

AD rationem P. Vasquez nego, quod si substantia, cæteraquæ illius accidentia habeant extensionem entitativam, non sit danda alia extensio secundum molem, in qua sit ponenda essentia quantitatis. Deinde dicimus non posse omni extensioni entitativæ tribui ut passionem impenetrabilitatem; alias tot essent quantitates, quot entitates distinctæ; quod satis aperte demonstravimus esse falsum contra Nominales multis argumentis, eisque efficacissimis; quia quantitas est extensio cum impenetrabilitate: ergo si extensio substantialis est impenetrabilis ratione suæ passionis, & similiter est impenetrabilis extensio qualitatum; ergo tot quantitates, quot extensiones erunt; quod esse contra evidentem experientiam patet; cum naturaliter videamus duas substantias penetratas inter se, v. g. formas materiales cum materia prima, & omnes qualitates realiter distinctas inter se, ut sunt albedo, dulcedo, &c. cum eadem materia prima: ergo non quæcunque extensio, quam habet entitas distincta ab alia, est impenetrabilis; sed solum extensio quantitatis, alias non penetrarentur, ut videre est in duabus manibus quantitate affectis, quæ non possunt penetrari, non quia extensiones, sed quia impenetrabiles.

AD illa verba P. Vasquez aut è contrario soli extensioni, &c. respondeo non impenetrabilitati formaliter, sed potius corpulentia, aut moli corporeæ, cui debetur talis impenetrabilitas adscribendam esse quantitatis essentiam, ut questione sequenti videbimus.

AD id vero quod dicit P. Vasquez illis verbis; deinde quia substantia, &c. respondeo, substantiam sine quantitate petere ubi divisibile ex natura sua, ita ut pars substantiæ correspondeat parti loci, & tota toti loco; cum aptitudine tamen ut possit penetrari cum alia substantia existendo cum ipsa in eodem loco. Deinde ego ut falsissimum id, quod addit Vasquez videlicet non posse supposita tali naturæ adhuc divinitus poni talem substantiam modo indivisibili; quia Deus ut author, & superior naturæ potest dispensare in legibus eius, ut in legibus positivis dispensat conditor talis legis; Deus enim sua absoluta potentia potest alterare principia naturalia vti subiecta suæ potentia.

AD quartum distingo maiorem, esset composita materia prima integraliter, & substantialiter ex partibus entitativis concedo, esset composita ex materia, & forma ut ex actu, & potentia nego. Itaque duo sunt genera partium essentialium physicarum, v. g. materiæ, & formæ, vel metaphysicarum, ut generis, & differentia; aliud genus partium integralium, quas entitativas vocant, ut sunt manus caput, & pedes in homine, vel palmus, & semipalmus in cæteris rebus, & huius generis sunt partes materiæ primæ, quantitatis, & formæ materialis; ex quibus prius componitur materia prima, quam componat cum sua entitate cum forma compositum essentiale physicum; unde negatur quod compositio ex actu, & potentia sit prior duratione, licet sit prior dignitate, & perfectione, quam compositio ex partibus integralibus; quia perfectius compositum resultat ex illa.

AD quintum concedo antecedens loquendo formaliter de extensione impenetrabili partium; si autem adversarius loquatur sub nomine extensionis de ipsa entitate partium, seu ratione illarum, H h h h 2 quate